

ТЕРНОВА А.С., ГРИГОРЕНКО І.В.

*Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕЯКИХ ТОВАРІВ ДЛЯ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ

Визначено основні класифікаційні ознаки сучасного асортименту наметів, здійснено їх аналіз за цими ознаками та представлено коротку характеристику асортименту.

Ключові слова: намет, класифікація, класифікаційні ознаки, асортимент, торгова марка, серія, модель, модифікація.

Ternovaya A.S., Grygorenko I.V. K вопросу классификации некоторых товаров для активного отдыха. Определены основные классификационные признаки современного ассортимента палаток, осуществлен их анализ по этим признакам и представлена короткая характеристика ассортимента.

Ключевые слова: палатка, классификация, классификационные признаки, ассортимент, торговая марка, серия, модель, модификация.

Ternovaya A.S., Grygorenko I.V. On the question of the classification of certain goods for outdoor activities. The main classification features a modern assortment of tents, their analysis was done on these grounds and is a short description of the range.

Keywords: tent, classification, classification features, range, brand, series, model modification.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Останніми роками спостерігається тенденція до зростання кількості українців, що звертають більше уваги на своє здоров'я. Як результат – популярність активного способу життя та попит на спортивні товари, в тому числі туристичні, значно зросли. Основними показниками зростання ринку цих товарів є середньорічне збільшення на 25-30% та зміни у ринковій структурі (10-15% росту цивілізованих каналів дистрибуції).

Одним із видів активного відпочинку, найбільш ефективним засобом відновлення і зміцнення здоров'я людини є спортивний туризм. Серед похідного спорядження, яке використовується в туризмі, намет займає основне місце. В поході він вкриває подорожуючих під час сну, захищає від дощу, холоду, вітру, снігу, спасає від комарів та мошки. Навіть в умовах полярної зими при сильному вітрі в наметі можна підтримувати кімнатну

температуру за допомогою найпростіших опалювальних засобів. У зв'язку з тим, що на ринку України представлений величезний вибір наметів, досить важливим є необхідність їх класифікувати, виходячи із сучасного асортименту.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковане вирішення проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що питанням дослідження класифікації товарів займалися доволі вузьке коло науковців і практиків - Басова Ю.О., Войтов С.Г., Гребельник О.П., Губа Л.М., Злепко Н.П., Кожушко Г.М., Лукса М., Макаренко А.В., Флоринський О. При цьому класифікація туристичних товарів, зокрема наметів, зовсім не висвітлена.

Цілі статті. Метою даної статті є вивчення існуючих і розробка нових класифікацій наметів, що представлені на українському ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Якщо взяти до уваги, що багато дорослих людей намагаються з дитинства залучити до активного відпочинку дітей, то можна зрозуміти, що потенціал цього ринку величезний. За даними деяких досліджень, на сьогоднішній день в розвинутих країнах частка населення, що веде здоровий спосіб життя, вже наближається до 50%. Звичайно, про такі цифри в Україні говорити ще немає сенсу, але навіть ті приблизні 10%, які заявляють сьогодні, - вже багато для молодого ринку. Щорічний приріст світового ринку спортивних товарів складає біля 15-17%, а в сусідній Росії навіть досягає 15-20% [1]. Але ринок товарів для активного відпочинку не просто зростає, це ринок з попитом, який постійно змінюється. Тому всі гравці на ринку повинні постійно підтримувати контакт з покупцем, вивчаючи його потреби і переваги, слідкувати за тенденціями ринку, змінами в асортименті і грамотно використовувати канали просування свого товару.

Український ринок спортивних товарів, до яких відносяться і туристичні, наразі знаходиться у стадії становлення. Його місткість (за різними підрахунками) складає близько 1,2-1,5 млрд. дол. США [2]. Частка українських виробників у загальному обсязі цього ринку, на жаль, становить від 0 до 10% в залежності від категорій товару. Хоча за останні п'ять років число українських спортивних компаній збільшилося із 200 до 400, в рази збільшився обсяг спортивної продукції, що виробляється в Україні. Приблизно 90% спортивних товарів поки що імпортується в Україну з-за кордону.

Наявність великої кількості різних видів туризму спонукає до виробництва відповідного туристичного спорядження. Проведений нами аналіз існуючих джерел та сучасного асортименту товарів для туризму

показав, що раніше ці товари класифікували за призначенням, яке визначають відповідно до виду туризму, видами, конструкцією, місткістю та матеріалом, з якого вони виготовлені.

Як вказувалось вище, намети займають одне з центральних місць в асортименті товарів для активного відпочинку.

Традиційно намети класифікували за такими ознаками, як призначення в залежності від виду туризму, форма, місткість, теплоізоляційні властивості.

Так, за призначенням вони бувають: для літнього відпочинку, для лижного туризму, для високо-гірського туризму, для спелео-логічних експедицій, для автотуризму, намети загального призначення; за формою – у вигляді куреня, у вигляді хатинки, у вигляді юрти, у вигляді ангару; за місткістю – одномісні, двомісні, багатомісні; за теплоізоляційними властивостями – одинарні (загального призначення), подвійні (для зимових умов), з тентом (для літнього відпочинку).

Нами зроблена спроба систематизувати їх за нетрадиційними класифікаційними ознаками.

Сьогодні на ринку товарів для активного відпочинку, в тому числі і наметів, дуже широко представлені різноманітні торгові марки. Однак всі вони зарубіжні. Це, в першу чергу, американські виробники – Marmot, North Face, Sierra Design, Alexika, європейські – Salewa (Німеччина), Tatonka (Німеччина), Vaude (Німеччина), Jack Wolfskin (Німеччина), C.A.M.P. (Італія), Ferrino, (Італія), Freetime (Франція), Campus (Польща) та російські – Bask (Баск), Normal, Red Fox, Nova Tour. На жаль, в цьому ряду лише одна відома вітчизняна марка – Terra incognita [3].

В зв'язку з цим, ми вважаємо, що для туристичних товарів для активного відпочинку, в першу чергу, в якості класифікаційних ознак слід виділяти торгову марку, серію, модель в межах серії та модифікацію, а потім вже призначення, бо виробники враховують цю ознаку в середині марки або серії (наприклад, Bask – марка, серія – екстремальна, модель – Bask NORTH PEAK PRO, призначення – альпіністський намет для складних погодних умов; в тій самій серії модель – Bask GARHWAL, призначення - для альпіністського і гірського туризму).

Зупинимось більш детально на класифікації досліджуваних товарів.

Намети, які випускаються сьогодні промисловістю, враховують різні види подорожей, кліматичні зони, пори року, а також вид відпочинку на природі – рухливий, напівстаціонарний та стаціонарний.

В зв'язку з цим, за призначенням їх можна класифікувати на намети для:
- високогір'я;

- середньогір'я;
- рівнини.

У кожній з цих трьох категорій в залежності від застосовуваних матеріалів дуг і тенту, технологій, просочень і конструкції їх можна умовно поділити на «високі», «середні» і «низькі» намети.

Намети для високогір'я спеціально розроблені для екстремальних умов: велика висота над рівнем моря, мороз, сильний вітер і т.д.

Намети для середньогір'я поєднують у собі якість експедиційних і штурмових наметів: вони комфортніші і тому важчі штурмових, але легші експедиційних.

Рівнинні намети призначені для болота, тундри, тайги, для нескладних походів, пікніків, виходів «на вихідні».

Зазвичай в каталогах фірми вказують призначення намету, що рекомендується (наприклад, для гірського туризму, альпінізму, автотуризму).

В свою чергу високогірні намети поділяються на експедиційні і штурмові.

Експедиційні намети призначені для «гімалайського» стилю сходжень, коли по ходу сходження створюється кілька базових таборів. Експедиційний намет розрахований на те, щоб довго простояти на одному місці, тому він повинен бути вітростійким, його конструкція - досить жорстка, щоб витримувати тиск вітру і снігу.

Штурмові намети – для «альпійського» стилю, при якому базові табори не ставляться, і протягом усього сходження намет несуть із собою; тому штурмовий намет повинен бути ще і максимально легким.

Намети для середньогір'я і рівнинні поділяються на кемпінгові, універсальні, намети для піших і гірських походів, намети для водних походів.

Кемпінговий намет застосовується аматорами тривалого відпочинку на природі. Він дуже зручний при використанні його для кемпінгових стоянок, дитячих таборів, пікніків вихідного дня, базових таборів на підході до сходжень.

Намети оснащені комфортними і регульованими вентиляційними отворами, а також протимоскітними сітками на входах.

Намети цього типу відрізняються підвищеним комфортом. У них може бути кілька кімнат, вікна, коридори. У більшості наметів можна ходити в повний ріст. Загалом – це невелика квартира, яку можна переміщувати. Однак їх неможливо використовувати в інших видах походів через їхню велику вагу (більше 7 кг).

Універсальні намети відрізняються більш високою комфортністю, до

них не пред'являються такі жорсткі вимоги щодо вітростійкості, однак інші, загальні для усіх видів властивості, такі, як водонепроникність, використання «дихаючих» тканин і т.ін. повинні бути на належному рівні.

Намети для піших і гірських походів мають бути неважкими, бо потрібно нести все в себе за спиною. Крім цього, іноді дує вітер, крапає дощ і падає сніг. Через це вимоги до наметів досить жорсткі - вага в розрахунку на одну людину не повинна бути більше 1,2-1,3 кг для 3-х місного і 1-1,1 кг - для 4-х місного намету. У той же час конструкція повинна бути досить жорсткою, щоб витримати тиск вітру і снігу. Добре, якщо намет оснащений «спідницею» для захисту від снігу.

Намети для водних походів. Для них не знадобиться захист від снігу, а також вага його не буде грати істотної ролі, а, значить, і намет можна вибрати зручніший. Вітростійкість теж не буде критичним параметром, тому з двох класичних форм – «півсфери» і «напівбочки» - можна вибрати останню через більший корисний обсяг і кращу населеність.

За конструкційними особливостями намети можна розділити на дві основні групи – одношарові та двошарові.

Одношарові намети виготовляють, в основному, із синтетичних матеріалів, що не промокають. Головними перевагами їх є легкість і компактність, а основною проблемою - конденсат, що накопичується на стінках намету. Тому при виборі одношарового намету варто керуватися, у першу чергу, видом і якістю тканини. Якщо матеріал не промокає, але й «не дихає», то необхідна продумана система вентиляції – сітчасті отвори з усіх боків намету.

В даний час найбільшого поширення одержали численні види двошарових наметів, як найбільш функціональні.

Двошаровий намет складається з двох наметів: зовнішнього – який не промочується, і внутрішнього – легкого і дихаючого.

Двошарові намети за формою поділяються на:

- «півсфери», або купольні намети;
- «напівбочки»;
- двохилі, або шатрові намети.

«Півсфери» і їхні різні модифікації прекрасно протистоять вітрові (деякі фірми-виробники «продувають» дослідні зразки в аеродинамічній трубі при швидкості вітру до 50-60 м/с), але мають менший життєвий обсяг через сферичний звід. Класична «півсфера» міститься на двох перехресних дугах каркасу. На основі класики створена величезна кількість гібридних конструкцій: від полегшених одно-двомісних наметів всього на одній дузі до

професійних «зимових» моделей, каркас яких складається з 6 і більше дуг, що складно переплітаються. Це необхідно для надання наметові більш обтічної форми й одночасно – для зменшення площі тенту, який «вітрильний» і не спирається на каркас. До переваг даного типу можна віднести наступні характеристики: гарну вітростійкість; можливість установки без яких-небудь розтяжок (для досягнення все тієї ж вітростійкості приходиться її розтягувати), а також переміщення без демонтажу конструкції; можливість установки однією людиною при певних навичках за 5 – 7 хвилин. «Півсферу» можна поставити майже на будь-якій поверхні. До недоліків варто віднести наявність каркасу – це додаткова вага.

«Напівбочки» (їх іноді називають «ангар» або «циліндр») відрізняються трохи кращою населеністю, великим корисним обсягом. «Напівбочки» бувають на двох і на трьох дугах каркасу (буває і більше, але це – характерно для величезних, багатомісних наметів); усе залежить від розмірів і вітрильності (підвітреної площі поверхні). Наявність третьої проміжної дуги робить конструкцію більш важкою, але зате підвищує міцність і запобігає провисанню тенту. З назви видно, що намети цього типу являють собою ополовинений циліндр, розтягнутий на 3 – 4 дугах, встановлених перпендикулярно до осі циліндру. У порівнянні з «півсферами» цей тип забезпечує більш комфортні спальні місця (більший питомий обсяг, велика висота просвіту намету). Часто в «напівбочках» третину обсягу, а то і добру половину займає місткий тамбур, що робить їх, на нашу думку, особливо привабливими як базовий намет або при тривалому перебуванні на одному місці. «Напівбочка» практично не використовується у висотних сходженнях. Але, на жаль, намети цього типу поступаються «півсферам» за параметрами стійкості і зручності монтажу та страждає вітростійкість.

Двосхилі, або шатрові намети. Намети традиційної форми ще знаходять застосування в нескладних туристичних походах, а також як кают-компанії в базових таборах великих експедицій. І хоча за основними параметрами вони поступаються вище наведеним двом типам, до їх переваг можна віднести простоту несучих конструкцій.

Деякі виробники крім фірмової класифікації (за серіями і моделями) використовують й інші, наприклад, за класами.

Так, компанія Salewa (Німеччина) на додаток до фірмової класифікації за серіями Alpinextreme, Salewa Classic, Five continents, Family Line використовує й класифікацію наметів за класами – Four Seasons, Three Seasons, Two Seasons, Summer/screen.

Намети класу Four Seasons (чотири сезони) призначені для серйозних експедицій узимку. Такі намети в основному використовують професіонали. Особливості цих наметів в тому, що для більшої вітростійкості в них використовується велика кількість дуг, виготовлених в основному з дорогих дюралюмінієвих сплавів. Обов'язковим елементом є штормова «спідниця» і відтягнення. Такі намети нижчі звичайних, вхід найчастіше виконаний у вигляді тубуса, що затягується, антимоскітні сітки зазвичай не використовуються. Ці намети шийються із самих міцних тканин, які в основі своїй мають додаткове посилення RipStop. Останнім часом тканина тенту таких наметів крім поліуретанового просочення має додатковий силіконовий шар, що наноситься виробником з верхнього боку тенту.

Намети класу Three Seasons (три сезони) розраховані на літо, весну й осінь, але не дуже пристосовані до умов зими або високогір'я. До них можна віднести намети для базових таборів і більш прості моделі. Однак у таких наметах все-таки можна захиститися і від штормового вітру, і від сильної зливи. До класу Three Seasons відносяться самі витривалі моделі наметів після екстремальних.

Намети класу Two Seasons в основному призначені для теплої погоди, тому для них важливою властивістю є гарна вентиляція. Для цього може служити вхід у намет, продубльований протимоскітною сіткою. Деякі виробники роблять і стінки внутрішнього намету з протимоскітної сітки. Однак, незважаючи на легкість і гарні вентиляційні якості даної конструкції, в наметі на внутрішній стороні тенту може накопичуватися і крапати зверху конденсат, легко пролітаючи через отвори сітки.

До категорії Summer/screen відносяться найпростіші, «пляжні», одношарові намети. Вони здатні захистити від легкого дощу і неголодних комарів. В цій серії також є свої лідери, які зроблені з дуже якісної тканини, з якісною протимоскітною сіткою. Важать такі намети зазвичай менше 1 кілограму, чим є дуже привабливими для аматорів пляжного відпочинку і пікніків.

Кемпінгові намети найчастіше відносяться виробниками в окрему серію Family Line. Якщо розглядати намети, зроблені для сімейного відпочинку, то в основному це важкі конструкції – від 10 кілограмів і вище. Такі намети зручніше перевозити в багажнику автомобіля, ніж носити на своїй спині. Їхня висота від 170 сантиметрів. У кемпінгових моделях використовуються дуги більшого діаметра, і ці намети не призначені для екстремальних умов.

«Примітивні» житла, які збереглися до сьогоднішніх днів в основному у народів Крайньої Півночі і володіють чудовими аеродинамічними

властивостями, з'явилися передумовою до того, що спочатку в Скандинавії в рамках руху Wild Life конструктори стали експлуатувати просту, але в той же час дуже функціональну конічну або пірамідальну форми. Тепер і в Росії, і на Україні можна зустріти в продажу «чуми», що за цілим рядом параметрів перевершують кемпінгові намети і легко експлуатується цілий рік.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, проаналізувавши існуючі класифікації наметів, ми пропонуємо їх сучасний асортимент групувати за наступними ознаками: марка (Bask, Ferrino, Salewa, Tatonka тощо); серія або лінія (намети екстремальні, кемпінгові, гірські, туристичні, чотирьохсезонні, трьохсезонні, літні, тенти та укриття, бівачні мішки); модель (для кожної марки і серії); призначення та умови експлуатації (для зимових подорожей у високих горах, для альпінізму і гірського туризму, для літніх подорожей тощо); стиль сходження (експедиційні, штурмові); вид і тривалість відпочинку (кемпінгові, універсальні, намети для піших і гірських походів, намети для водних походів); місткість (на 2, 3, 4, 5, 6, 10 осіб); конструкційні особливості (одношарові і двошарові); форма («півсфери», або купольні; «напівбочки»; двосхилі, або шатрові).

Список використаних джерел

1. Здоровий спосіб життя в Україні стає не менш популярним, ніж у країнах Європи або США. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// homebiznes.in.ua/sportyvnyj-mahazyn-yak-vidkryty-ta-zaroblyaty/](http://homebiznes.in.ua/sportyvnyj-mahazyn-yak-vidkryty-ta-zaroblyaty/)
2. Обзор рынка спортивных товаров Украины. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://fanat.ua/brand/analiz/obzor_rynka_sportivn_80632.html
3. Палатка - наше всё! Обзор производителей палаток. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://loveudm.ru/palatka-nashe-vsyo/>

*Стаття рекомендована до друку професором Власенко І.Г.
Стаття постуила в редакцію 29.12.2015 р*